

PRITYRUSI SKAUTE IR JURU SKAUTE

Amžius: 14 - 16 m.

II PATYRIMO LAIPSNIS

RELIGIJA – atskira byla

LITUANISTIKA

Papročiai

1. Žino šias šventes ir jų papročius: Kūčias, Velykas, Sekmines, Žolinę, Vėlines, Užgavėnias, Jonines, mergvakarį, vestuves, rugiapjūtę, krikštynas;
2. Susipažįsta su mergvakario ir vestuvių dainomis, jų žodžiais ir melodijomis.

Uždavinys: *Praveda vieną iš papročių savo draugovėje arba tunte, įvesdama visas apeigas, dainas, papuošimus, žaidimus ir pan.*

Liaudies dainos

1. Susipažįsta su lietuvių liaudies dainomis;
2. Suskirsto lietuvių liaudies dainas į kategorijas ir sugeba tas kategorijas paaiškinti;
3. Išvardina du vienetus, kurie pasižymi lietuvių liaudies dainų puoselėjimu;
4. Žino liaudies muzikos instrumentus;
5. Žino kokiom progom buvo dainuojamos liaudies dainos;
6. Sudaro lietuvių liaudies dainų dainorėlį ir įtraukia į jį bent 10 senoviškų liaudies dainų;
7. Žino kas yra partizanų dainos.

Tautinės juostos

1. Žino juostų pynimo, kaišymo ir audimo įrankius;
2. Žino kokia medžiaga yra vartojama juostoms austi;
3. Žino tris pagrindines spalvas, kurios buvo naudojamos pirmom juostom austi;
4. Žino įvairių juostų raštų pavadinimus, raštų ypatybes ir variacijas;
5. Užmeta, išrenka raštą ir nuaudžia juostą;
6. Turi juostų raštų rinkinį;
7. Pati sukuria raštą ir pritaiko spalvas.

Tautiniai drabužiai

1. Nurodo žemėlapyje septynias vietas, pagal kurias yra skirstomi lietuvių moterų tautiniai drabužiai;
2. Išvardina penkis augalus, iš kurių galima daryti dažus, žino išgaunamas spalvas;
3. Nupiešia trijų drabužių charakteringus prijuosčių raštus;
4. Nurodo dalis, iš kurių susideda moterų tautiniai drabužiai;
5. Žino kas yra pakalkė, nuometas, skarelė;
6. Žino kodėl gintaras yra tautinių drabužių papuošalas. Žino kaip jis susidaro.

Lietuvos istorija

1. Žino lietuvių kalbos kilmę; kuriai tautų grupei priklauso lietuviai; kaip vadinosi pirmieji Lietuvos gyventojai;
2. Atpasakoja Mindaugo krikštą ir karūnavimą;
3. Žino šiuos Lietuvos kunigaikščius: Mindaugą, Vytenį, Gediminą, Algirdą, Kęstutį, Jogailą ir Vytautą;
4. Žino šias žymias moteris Lietuvos istorijoje: Aldoną, Birutę, Barborą Radvilaite, Gražiną, Jadvygą, Sofiją.

NAMŲ RUOŠA

Ligonio priežiūra

1. Žino koks turi būti suaugusio žmogaus ir vaiko pulsas, moka jį skaičiuoti;
2. Žino penkis pagrindinius ženklus širdies smūgiui ištikus. Paaiškina kaip suteikti dirbtiną kvėpavimą (Cardio-Pulmonary Resuscitation arba CPR). Jei įmanoma, išgyja CPR pažymėjimą;
3. Moka "Heimlich Maneuver" ir žino kada užspringus jį naudoti;
4. Žino kaip sustabdyti kraujoplūdį naudojant Universalinę Apsaugą (Universal Precautions) prieš "Aids";
5. Moka dėti kompresus ir žino kada naudoti šildymo pagalvėlę ir ledo maišelį; moka pakeisti tvarstį;
6. Žino kaip apsisaugoti nuo užkrečiamų ligų. Žino apie: "Aids", kepenų uždegimą (hepatitis) ir "Lime dicease".

Uždavinys: Sudaro pirmos pagalbos dėžutę.

SKAUTAMOKSLIS

Skautybės įkūrėjas Lordas R. Baden-Powell

1. Žino Lordo ir Lady R. Baden-Powell biografijas;
2. Žino kodėl ir kaip jie įkūrė skautų organizaciją;
3. Žino apie Lordo Baden-Powell atvykimą į Lietuvą.

Lietuvių Skautų Sąjungos (LSS) istorija

1. Žino svarbiausias Lietuvių Skautų Sąjungos istorijos datas nuo 1918 metų iki dabar;
2. Suranda savo apylinkėje skautininką ar skautininkę, ir užrašo jų atsiminimus;
3. Turi visų tautinių stovyklų dainų rinkinį ir moka jas dainuoti;
4. Žino pirmą Vyriausią Skautininkę.

LSS santvarka

1. Žino LSS santvarką: kaip renkama Taryba, Pirmija, šakų vadijos; žino, kurie vadovai renkami, kurie skiriami, kas juos skiria ar tvirtina;
2. Žino LSS šakų veiklą;
3. Žino Garbės teismo ir Garbės gynėjų paskirtį;
4. Žino pagrindines pareigas: Tarybos pirmininko, Vyriausios Skautininkės, rajono atstovės, tuntininkės, draugininkės, skiltininkės;
5. Žino Seserijos vadijos sąstatą;
6. Žino dabartinę Vyriausią Skautininkę, jos Pavaduotoją, rajono atstovę;
7. Žino kokie rajonai sudaro LSS;
8. Skiltis per metus susirašinėja su skiltim kitam rajone ar kontinente;
9. Žino vėliavos rikiavimo, kėlimo ir pagerbimo tvarką, apeigas;
10. Žino vėliavos apeigas bažnyčioje, salėje ir iškilmingoje sueigoje;
11. Praveda vėliavų pakėlimą ir nuleidimą;

12. Žino savo gyvenamo krašto ir lietuviškos vėliavos sulankstymo būdą.

Pasaulio Skautų Sąjūdis

1. Žino pasaulines skautų ir skaučių vėliavas ir jų reikšmę;
2. Žino bent 10 kraštų, kur veikia skautų organizacija;
3. Žino pasaulio skaučių susimastymo dieną; žino kaip ji švenčiama bent viename kitame krašte;
4. Žino kas yra pasaulio skaučių biuras, tarptautiniai skaučių namai, tarptautinis skaučių laikraštis.

Skautybės idealai

1. Žino ir gyvena pagal skaučių įstatus, įsakymus ir įžodį;
2. Moka papasakoti kas yra seseriškumas; nurodo ypatybes, būdo bruožus, kuriuos skautė privalo savyje ugdyti;
3. Žino gerojo darbo prasmę; papasakoja kaip galima padaryti jį savo gyvenimo įpročiu;
4. Moka papasakoti kaip galima įgyvendinti mūsų šūkį "Dievui, Tėvynei ir Artimui";
5. Paruošia skautę kandidatę II-čio patyrimo laipsnio pirmos dalies egzaminams.

I PATYRIMO LAIPSNIS

SKAUTAMOKSLIS

Vadovavimas

1. Paruošia skautėms dviejų skilčių sueigų planus, tinkamus II ir I patyrimo laipsnių programoms;
2. Sudaro vienos iškylos planą;
3. Paruošia ir vadovauja vienai jaunesniųjų skaučių draugovės sueigai;
4. Visus paruoštus sueigų ir iškylos planus išnagrinėja bendrai su draugininke ir kitom prityrusiom skautėm;
5. Bendrom jėgom padaro bent vieną gerą darbėlį.

Uždavinys: *Su skiltim padeda dalinti maistą arba rinkti drabužius ir juos išdalinti vargšams.*

Miško pažinimas

1. Atpažįsta laukinius augalus, valgomus ir nuodingus: grybus, žoles, vaisius, uogas, šakniavaisius, sėklas, lapus ir pan.;
2. Žino kur ir kaip susirasti geriamo vandens;
3. Moka keliauti mišku ir sugeba jame orientuotis augmenijos ir gamtos reiškinų pagalba (medžių, žvaigždžių, mėnulio);
4. Yra susipažinus su mišku ir jo pavojais (pelkėmis, gaisrais, žvėrimis, vabzdžiais, gyvatėm) ir moka jų išvengti bei nuo jų apsisaugoti.

Uždavinys: *Išgyvena miške ne mažiau kaip aštuonias valandas savo pasidarytoje pastogėje ir pasigamina valgi. Moka supakuoti kuprinę iškylai.*

Pasiima šiuos reikmenis: Kuprinę, skautišką peilį, degtukus, maisto, vandens, pirmos pagalbos dėžutę, užrašų knygutę, pieštuką. Dėl maisto tariasi su vadove.

Viską aprašo dienoraštyje, pvz.: kelionę, pastogės įsirengimą, įdomius įvykius, pastebėtus gyvulius ar žvėrelius.

TAUTINIS, VISUOMENINIS AUKLĖJIMAS IR ŠVIETIMAS LIETUVOJE

1. Švietimo pradžia Lietuvoje;
2. Vilniaus Universiteto istorija;
3. Žino Lietuvos valstybinę santvarką ir politinę padėtį nuo 1918 m. iki dabar;
4. Žino Lietuvių Bendruomenės santvarką;
5. Susipažįsta su esamomis lietuvių jaunimo organizacijomis;
7. Seka ir skaito mūsų dabartinę išėivijos lietuvių spaudą;
8. Žino Lietuvos geografinę padėtį.

NAMŲ RUOŠA

Virimas

1. Moka pagaminti pusryčius ir vakarienę;
2. Žino tradicinius lietuviškus patiekalus ir bent vieną paruošia;
3. Žino kokie yra Kūčių ir Velykų patiekalai ir turi jų receptus;
4. Žino pagrindines maisto rūšis: vitaminus, proteinus, riebalus ir t.t.
5. Moka sustatyti visais atžvilgiais balansuotą dienos valgiaraštį;
6. Reikalui esant, moka pagaminti dietinius patiekalus, pvz.: be riebalų, druskos ar cukraus;
7. Žino apie higienišką maisto paruošimą;
8. Turi receptų rinkinį.

GAMTOSAUGA

1. Žino kas užteršia orą, žemę, vandenį; kaip tas paveikia gamtą ir žmones;
2. Žino kaip galima pagerinti padėtį ar apšvarinti orą, žemę ir vandenį;
3. Susipažįsta su organizacijomis, kurių tikslas yra išlaikyti ar gerinti gamtos aplinką ir suranda bent vieną straipsnį apie jų veiklą: World Wildlife Fund, Sierra Club, Greenpeace, Audubon Society, Earth First, Nature Conservancy ir t.t.
4. Susipažįsta su "Žaliųjų" veikla Lietuvoje ir suranda bent vieną straipsnį apie jų veiklą;
5. Skiltyje aptaria ką galima daryti namie, mokykloje ar mieste, kad apsaugoti gamtą; parašo bent vieno puslapio rašinį kaip ji gali prisidėti prie gamtos apsaugojimo arba dalyvauja su savo skiltim gamtos apvalymo projekte.

GAMTOSAUGOS KONSPEKTAS

Oras

- a. Kas užteršia orą:
 - Carbon dioxide, methane, nitrous oxides, CFC ' s (chlorofluorocarbons), VOC ' s (Volatile Organic Compounds) naikina ozoną.
- b. Ką tas padaro orui:
 - žemės paviršiaus oro šilimas (global warming)
 - tarša (pollution)
 - rūkšties lietus (acid rain).
- c. Kaip pagerinti orą:
 - industrinių degalų valymas (industrial scrubbers, filtering, catalytic converters);
 - mažiau naudoti mašinas; vartoti tik benzinaž be švino (unleaded);
 - apsaugoti miškus ir tropinę augmeniją;
 - miestuose pasodinti medžius;
 - surasti naujus energijos šaltinius (malūnai, vėjas, vanduo, saulės ar atominė energija).

Žemė

- a. Kas užteršia žemę:
 - didmiesčių išsiplėtimas, padidėjęs skaičius žmonių;
 - chemikalų naudojimas ūkininkystėje;
 - pelkių nusausinimas;
 - miškų naikinimas (erosion);
 - žemės turtų kasinėjimai;
 - kalnai šiukšlių.
- b. Ką tas padaro gamtai:
 - pritrūksta vandens;
 - sumažėja žemės turtai (erosion);
 - apnuodijama žemė.
- c. Kaip pagerinti padėtį:
 - saugoti pelkes, dykumas ir miškus;
 - sumažinti kasyklas;
 - perdirbti stiklą, metalą, plastiką, popierių ir naftą, ir sumažinti jų naudojimą;
 - naudoti "bio-degradable" medžiagas.
- c. Kaip pagerinti padėti:
 - naudoti nekenksmingus chemikalus;
 - daugiau naudoti natūralių būdų gamtą kontroliuoti;
 - atšaldyti vandenį prieš grąžinant atgal į vandens rezervuarus.

* Reikalauti, kad būtų išleisti griežtesni įstatymai!

Literatūra:

50 Simple Things Kids Can Do to Save the Earth
Andrews and McNeel - 1990

50 Simple Things You Can Do to Save the Earth
The Earth Works Group - 1989

Soil and Water Conservation
Boy Scouts of America Merit Badge Series - 1984